

dávek žalobců i po této stránce změněným poměrem hospodářským. Míra znehodnocení peněz dá se zjistiti, jak také soud procesní učinil, srovnáním jednak s cizími valutami (ač by tyto samy o sobě rozhodnými nebyly), jednak s cenami zboží, zlatých a stříbrných peněz a v tomto případě zejména s cenami hospodářských výrobků, jež žalovaní na pachtovaném statku těží a z nichž pachtovné platí. Soud procesní vzal při stanovení míry devalvace za základ směrné ceny hospodářských výrobků v den podání žaloby a ceny jejich v čas uzavření smlouvy a přihlížel též k tomu, že vydání se zvýšila. Okolnost, že zlaté a stříbrné mince nebyly v oběhu jako peníze, nýbrž jako zboží, nepadá na váhu a není proto řízení neúplné, že nebyl o tom proveden dukaz znalecký. Neúplnost řízení není také tím odůvodněna, že nebyla zjištěna výše jednotlivých nákladů výrobních, poněvadž zvýšená vydání jsou vyvážena zvýšenými příjmy a dle úmluvy stran jest rozhodna pro posouzení sporné otázky skutečnost a výše devalvace měny. Lhostejno jest, co různé zákony a nařízení ustanovují ohledně zvýšení nájemného a pachtovného, poněvadž v první řadě rozhoduje úmluva stran. Rovněž jest lhostejno, jaké návrhy činili žalobci žalovaným v této příčině, poněvadž jak z přiložené korespondence vyplývá, činili tak s výhradou, že rozsudek první stolice právní moci nenabude, a není ani tvrzeno, že by žalovaní tyto návrhy byli přijali. Dovolání není tedy ani co do vytýkaného nesprávného právního posouzení věci ani co do vytýkané neúplnosti řízení opodstatněným a nebylo mu vyhověno.

Čís. 1020.

Dohoda manželů o majetkoprávních otázkách při dobrovolném rozvodu nevyžaduje formy notářského spisu.

(Rozh. ze dne 19. dubna 1921, Rv I 75/21.)

Manželé dohodli se na dobrovolném rozvodu manželství od stolu a lože s tím, že manžel bude platiti manželce výživné v určité výši. Smír nebyl soudně protokolován, byla však o něm sepsána prostá listina bez formy notářského spisu. Žalobě manželky o plnění výživného procesní soud první stolice vyhověl a uvedl mimo jiné v důvodech: Neodůvodněna jest námitka žalovaného, že ujednání jest neplatným, ježto nebyla zachována forma notářského spisu. Ujednáním tímto upravena byla pouze povinnost žalovaného, vyplývající ze zákona, a spis, který si zástupci stran o tom pořídili a vzájemně podepsali, nemá účinku dispositivního, nýbrž jen průkazní. Jest proto smír platným přes to, že není sepsán ve formě notářského spisu, kterou předpisuje § 1 lit. b) zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., pro smlouvy mezi manžely, chtěje zabrániti možnému předstírání a poškození věřitelův. Odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Ku spisům jest přiložena listina, v níž jest doslova uvedeno ujednání mezi manžely o výživném, jež soud odvolací pokládá za takovou smlouvu, která ku své platnosti vyžaduje formy notářského spisu vedle zákona ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák., neboť obsahuje uznání dluhu mezi manžely, třeba by se jednalo o pohledávky, vzniklé ze závazku manžela poskytovat manželce výživné. Předpisy tyto jsou povahy absolutně příkazující, *jus cogens*, jako právě jiná ustanovení

obč. zák. na př. o formě testamentů), a jest vyloučeno, aby stranám bylo ponecháno na vůli, jich užití. Účelem jich jest zajisté, aby zabráněno bylo sporům tam, kde povinnosti a práva stran mají býti bezpečně sepsána, a kde má býti tato předepsaná forma zároveň ochranou osobám třetím před jejich poškozením. Názoru soudu prvního stolice, že ujednáním oním byla upravena pouze povinnost žalovaného, vyplývající ze zákona, a že spis, který zastupci stran o tom pořídili a podepsali, nemá účinku dispositivního, nýbrž má účinek průkazní, soud odvolací nesdílí, neboť z obsahu ujednání jest zřejmo, že závazek žalovaného, plniti vše to, co jest v oné listině uvedeno, vznikl teprve tímto ujednáním. Lze tedy pokládati závazek ten za uznání dluhu ve smyslu zákona shora již citovaného. V díle Tilschově *«Einfluß der Zivilprozeßordnung auf das materielle Recht»* se vykládá, že uznání dluhu, kterým se neuzavírá právní jednání samo, nýbrž obsahuje jen přiznání jinak uzavřených právních jednání, nutno pokládati za listinu uznávací. V tomto případě se závazek manžela, platiti uvedené obnosy, listinou, shora již uvedenou, teprve založil, vznikl a nelze jí přikládati vlastnost toliko listiny průkazní.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Jest nesporno, že se manželé dohodli na dobrovolném rozvodu, jehož povolení musí však podle § 105 obč. zák. předcházeti dohoda manželů o podmínkách v příčině jmění a výživného. Touto dohodou bylo sporné nebo pochybné právo manželky na placení výživného určeno, pročť tato dohoda je smírem (§ 1380 obč. zák.) o tom, jak plněna býti má zákonná povinnost manžela, poskytovat manželce výživu (§ 91 obč. zák.), a není uznáním dluhu, který by postrádal právního důvodu. V daném případě předmětem ujednání nebyl ani kup. směna nebo zápujčka, ani důchod, v zákonné povinnosti nezaložený. Také tu nejde o smlouvu svatební ve smyslu § 1217 obč. zák., aniž o smlouvu darovací; rovněž tu není novace (§ 1376 obč. zák.), neboť právní důvod ani hlavní předmět pohledávky nebyl změněn, nýbrž byly určeny jen bližší podmínky, kdy a jak má býti plněn závazek podle zákona již trvající (§ 1379 obč. zák.). Nelze proto souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že v tomto případě ku platnosti smíru mezi manžely bylo potřebí spisu notářského.

Čís. 1021.

Manžel nepozbývá práva domáhati se neplatnosti manželství dle § 58 obč. zák. tím, že žil s manželkou v manželském společenství i po té, když pojal podezření, že byla v době sňatku již těhotná s jiným.

(Rozh. ze dne 19. dubna 1921, Rv I 119/21.)

Žalující manžel uzavřel se žalovanou sňatek dne 15. července 1919. Dne 19. října porodila manželka donošené dítě. V kritické době oboje žalobce se žalovanou pouze dne 8. dubna 1919. Žalobě o neplatnost manželství pro překážku dle § 58 obč. zák. procesní soud prvního stolice vyhověl, odvolací soud rozsudek potvrdil a vzav souhlasně s prvním